

Irracionalitat i complexitat dels cors

L'amor de la mitologia clàssica és encara vigent. Antoni Sella en fa un repàs que completa amb un dels simbolismes del cor més coneguts de la Mediterrània catòlica: el Sagrat Cor de Jesús.

Relata Apol·lini de Rodes, en el llibre tercer de *Les argonautiques*, que una sàgrata precisa travessà el cor de Medea que va enamorar-se, així, de Jàson. El fet va permetre als argonauts de superar les proves imposades per Eetes, rei de la Còlquida, i recuperar el velló d'or. Darrere la sageta hi havia la mà d'Eros, aquell qui, com diu Sòfocles, desvia els cors, i era la poderosa Afrodita, la divinitat del plaer i del joc sexual, qui la guiava.

El trist final d'aquest periple heroic, amb Medea abandonada per Jàson i la mort rondant pertot arreu (hi mor Apsirt, germà de Medea; hi mor Creüsa, filla de Creont, rei de Corint, amb qui Jàson havia concertat matrimoni; hi moren els fills d'aquest i de Medea, assassinats per la mare), resulta paradigmàtic. La mitologia clàssica es mostra, sovint, poc condescendent amb les irracionalitats del cor, font de mil i una batalles terrenals i olímpiques.

També Ariadna, cosina de la desgraciada Medea, no obtindrà més recompensa que l'abandó pel fet d'haver-se enamorat de Teseu i d'haver-li donat el fil amb què va poder sortir del laberint després d'haver matat el Minotaure. En canvi, per no caure en les enamorades mans d'Apol·lo, Dafne preferí de convertir-se en llorer, i Narcís es moria enamorat d'ell mateix per venjança d'Eco, la nimfa menystinguda.

Els cors, en la mitologia greco-romana, són cosa d'Eros, també conegut amb els noms d'Amor i Cupido. Ell administrarà a capri-

ci les sagetes d'or i les de plom feridores, per a bé o per a mal, del cor de les persones. Segons Hesíode, serà una de les primeres deïtats, sorgida directament de Caos, poderós i temut. Hi ha genealogies que el fan fill d'Hermes, el

missatger de Zeus, i d'Artemis, però la més estesa li dona per mare Afrodita, la Venus romana, que ell acompanyarà en la majoria de les intrigues.

Com Eros, aquesta deessa de l'amor tindrà un origen remot i poc comú entre les divinitats de l'Olimp. Si Homer la fa filla de Zeus, Hesíode explica que és filla de la castració. Quan Cronos, oint la veu de la mare, Gea, castrà el pare, Urà, el semen d'aquest fecundà l'escuma marina i, prop de Xipre, en nasqué Afrodita. L'aigua de mar convertí en grega deessa de l'amor i de la bellesa l'Asparté fenícia, advocació de la fecunditat. Com passa amb el cor, que de primer dóna vida i, després, administra l'amor.

Antoni Sella

La moda del Cor de Jesús va començar el segle XVII a Borgonya, amb les visions de Santa Margarida Maria d'Alacoque. Jesús impulsà Santa Margarida a difondre el culte al seu Sagrat Cor.

El Sagrat Cor

La placa de llautó amb el sagrat cor i la llegenda "*triunfaré en España*" es podia veure, fins els anys 70, en força llars de l'estat. Era una moda que Pío Baroja qualificà, en una de les seves celeberrimes novel·les sobre el Madrid miserable, de símbol de la brutalitat nacional.

Tot i que la devoció és antiga i ja apareix entre benedictins i cistercencs de l'Edat Mitjana (Santa Gertrudis, Santa Matilde i àdhuc Sant Bernat), la moda del Sagrat Cor arrencarà de Paray-le-Monial (Borgonya) el segle XVII, amb les visions de santa Margarida Maria d'Alacoque, en les quals Jesús la cominà a rendir culte al Sagrat Cor. Els jesuïtes es feren càrrec de l'empresa i aconseguiren que Pius IX (1856) la declarés festa litúrgica de primera classe per a tota l'església universal.

La devoció ve de la pietat cristiana envers la humanitat de Crist i vol expressar la immensitat del seu amor envers els homes. Però es veu que la complexitat del concepte ja forma part de la seva tradició: fa una cinquantena d'anys, en una peregrinació de jesuïtes a Montserrat, un monjo féu un sermó sobre el Sagrat Cor. Quan hagué acabat, el superior dels jesuïtes va dir-li: "Pare, vós tampoc no heu entès la devoció al Sagrat Cor". A. S.